

3. Το τραγούδι της Πηνελόπης

Ο Οδυσσεύς, βασιλιάς της Ιθάκης, ήταν μακριά από τη γυναίκα του Πηνελόπη και τον γιο του Τηλέμαχο για είκοσι χρόνια. Στην *Οδύσσεια* η πίστη της Πηνελόπης προς τον σύζυγό της φτάνει στο αποκορύφωμά της. Η πεποίθηση ότι εκείνος είναι ζωντανός και πως κάποια μέρα θα επιστρέψει, την εμποδίζει να ανταποκριθεί στους μνηστήρες της. Το ακόλουθο τραγούδι είναι της Πηνελόπης.

Κατά την απουσία του Οδυσσέα συγκεντρώθηκε στο παλάτι του στην Ιθάκη πλήθος νέων από τις καλύτερες οικογένειες, κάποιοι ντόπιοι και άλλοι από τα νησιά Δουλίχιον, Σάμη και Ζάκυνθο. Υπέθεσαν ότι ο Οδυσσεύς είχε πεθάνει και άρχισαν να πολιορκούν τη σύζυγό του, την Πηνελόπη. Ο καθένας τους ήλπιζε να την πάρει γυναίκα του και να αποκτήσει τον κενό θρόνο. Όταν απαιτήσαν να διαλέξει γαμπρό, η Πηνελόπη τους απάντησε ότι ο άντρας της είναι ακόμη ζωντανός, αφού μια αξιόπιστη προφητεία της είχε αναγγείλει ότι θα επιστρέψει στο σπίτι του. Για να την εξαναγκάσουν να αποφασίσει, εγκαταστάθηκαν στο παλάτι και φέρθηκαν σαν να ήταν δικό τους: έσφαζαν ζώα από τα κοπάδια του Οδυσσέα, έκαναν γιορτές όπου έτρωγαν από τις αποθήκες του σπιτιού, έπιναν κρασιά από τα κελάρια του και ακόμη διασκεδάζαν με τις δούλες. Όσο περνούσε ο καιρός, αύξαναν την πίεση και

δεν υποχωρούσαν, ώσπου την ανάγκασαν να υποσχεθεί ότι θα δεχόταν να παντρευτεί έναν από αυτούς. Όρισε μάλιστα και προθεσμία: όταν θα τελείωνε την ύφανση του σάβανου για τον Λαέρτη, τον πατέρα του άντρα της, που ήταν σε πολύ προχωρημένη ηλικία.

Η Πηνελόπη, όπως μαρτυρεί και το όνομά της, περνούσε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου της υφαίνοντας. Απέφευγε τους μνηστήρες λέγοντάς τους ότι θα τους δεχόταν αφού τελείωνε να υφαίνει το νεκρικό σάβανο για τον πατέρα του Οδυσσέα. Έστησε έναν μεγάλο αργαλειό στο δωμάτιό της. Την ημέρα ύφαινε το σάβανο και τη νύχτα, στο φως της δάδας, ξήλωνε κρυφά το υφαντό. Αυτό συνεχίστηκε ώσπου μία από τις υπηρέτριες αποκάλυψε την απάτη και οι μνηστήρες απαίτησαν οριστικά να διαλέξει έναν από αυτούς.

Το τραγούδι της Πηνελόπης

Κάθισα κι απόψε μοναχή μέσα στη νύχτα
κι αφουγκράστηκα τα λόγια που συνθέσανε στα χρόνια
μια ηχώ που παραμένει μουσική και ανασαίνει
Στα τραγούδια που αγαπάμε κάθε βράδυ που πονάμε
Στα τραγούδια που μα πάνε σ' όλα αυτά που δεν ξεχνάμε
σαν καράβια σε ταξίδια στα δικά μας πανηγύρια.

Άκουσα απ' τους στίχους τη δική μου ιστορία
και θυμήθηκα ανθρώπους σ' άλλους χρόνους σ' άλλους
τόπους
Ένα "αχ" που μας σκοτώνει
Ένα "αχ" που μας λυτρώνει

του έρωτά μας την αλήθεια
της αγάπης τα φεγγάρια
και του πάθους τα σκοτάδια
~~Η σκληρότητα του Άδη~~
και το πιο γλυκό σου χάδι
στα τραγούδια που είν' αστέρια
στα τραγούδια που είν' μαχαίρια.
- στα τραγούδια που είν' αστέρια

του έρωτά μας την αλήθεια ...

Παρά την πίστη της, η Πηνελόπη έγινε ανυπόμονη, κυρίως λόγω της παρέμβασης της θεάς Αθηνάς, και λαχταρούσε να αποκαλυφθεί μπροστά στους μνηστήρες, ώστε να τους διεγείρει ακόμη περισσότερο. Παρουσιάζει αμφιθυμία: από τη μία πλευρά καλεί επανειλημμένα τη θεά Άρτεμη να τη θανατώσει και από την άλλη σκέφτεται να παραδοθεί σε έναν από τους άνδρες.